

**BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS**

14 november 2025

WETSONTWERP**betreffende de weerbaarheid
van kritieke entiteiten****Advies van de Raad van State
Nr. 78.305/2 van 6 november 2025**

*Zie:*Doc 56 **1002/ (2024/2025):**

- 001: Wetsontwerp.
- 002: Amendementen.
- 003: Advies van de Raad van State.

**CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE**

14 novembre 2025

PROJET DE LOI**relatif à la résilience
des entités critiques****Avis du Conseil d'État
N° 78.305/2 du 6 novembre 2025**

*Voir:*Doc 56 **1002/ (2024/2025):**

- 001: Projet de loi.
- 002: Amendements.
- 003: Avis du Conseil d'État.

02427

N-VA	: Nieuw-Vlaamse Alliantie
VB	: Vlaams Belang
MR	: Mouvement Réformateur
PS	: Parti Socialiste
PVDA-PTB	: Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique
Les Engagés	: Les Engagés
Vooruit	: Vooruit
cd&v	: Christen-Democratisch en Vlaams
Ecolo-Groen	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
Open Vld	: Open Vlaamse liberalen en democraten
DéFI	: Démocrate Fédéraliste Indépendant
ONAFH/INDÉP	: Onafhankelijk-Indépendant

Afkorting bij de nummering van de publicaties:		Abréviations dans la numérotation des publications:	
DOC 56 0000/000	Parlementair document van de 56 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer	DOC 56 0000/000	Document de la 56 ^e législature, suivi du numéro de base et numéro de suivi
QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden	QRVA	Questions et Réponses écrites
CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag	CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral
CRABV	Beknopt Verslag	CRABV	Compte Rendu Analytique
CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toezpraken (met de bijlagen)	CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)
PLEN	Plenum	PLEN	Séance plénière
COM	Commissievergadering	COM	Réunion de commission
MOT	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)	MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE NR. 78.305/2 VAN 6 NOVEMBER 2025

Op 7 oktober 2025 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Voorzitter van de Kamer van volksvertegenwoordigers verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over amendementen 1 tot 19 op het wetsontwerp 'betreffende de weerbaarheid van kritieke entiteiten', ingediend door Mevr. Catherine DELCOURT c.s. (*Parl.St.*, Kamer, 2024-2025, nr. 56-1002/002).

De amendementen zijn door de tweede kamer onderzocht op 5 november 2025. De kamer was samengesteld uit Patrick RONVAUX, kamervoorzitter, Christine HOREVOETS en Pierre-Olivier DE BROUX, staatsraden, en Béatrice DRAPIER FACCO, griffier.

Het verslag is opgesteld door Roger WIMMER, eerste auditor, en Benoît LAGASSE, adjunct-auditeur en uitgebracht door Benoît LAGASSE.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Pierre-Olivier DE BROUX.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 6 november 2025.

*

Aangezien de adviesaanvraag ingediend is op basis van artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de wetten 'op de Raad van State', gecoördineerd op 12 januari 1973, beperkt de afdeling Wetgeving zich, overeenkomstig artikel 84, § 3, van de gecoördineerde wetten, voornamelijk tot het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, de rechtsgrond[†] en de vraag of de voorgeschreven vormvereisten zijn vervuld.

BEVOEGDHEID

1. Zoals de afdeling Wetgeving al heeft opgemerkt in advies 76.573/2/V van 12 augustus 2024 over het voorontwerp dat geleid heeft tot het wetsontwerp dat het voorwerp uitmaakt van de voorliggende amendementen,¹ dient, wanneer de gefedereerde entiteiten betrokken zijn bij de tenuitvoerlegging van een federale tekst, de autonomie van de verschillende bevoegdheidsniveaus in acht genomen te worden en moet ervoor gezorgd worden dat die entiteiten slechts facultatief bij de tenuitvoerlegging betrokken worden.

2. Op een vraag in dat verband aangaande amendement nr. 2 heeft de door de voorzitter van de Kamer aangewezen gemachtigde inzonderheid het volgende aangegeven:

[†] Aangezien het om de amendementen op het wetsontwerp gaat, wordt onder "rechtsgrond" de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

¹ Advies 76.573/2/V van 12 augustus 2024 over een voorontwerp van wet "betreffende de weerbaarheid van kritieke entiteiten", *Parl.St.* Kamer, nr. 56-1002/1, 90-129.

AVIS DU CONSEIL D'ÉTAT N° 78.305/2 DU 6 NOVEMBRE 2025

Le 7 octobre 2025, le Conseil d'État, section de législation, a été invité par le Président de la Chambre des représentants à communiquer un avis dans un délai de trente jours sur des amendements 1 à 19 au projet de loi 'relatif à la résilience des entités critiques', déposés par Mme Catherine DELCOURT et consorts (*Doc. parl.*, Chambre, 2024-2025, n° 56-1002/002).

Les amendements ont été examinés par la deuxième chambre le 5 novembre 2025. La chambre était composée de Patrick RONVAUX, président de chambre, Christine HOREVOETS et Pierre-Olivier DE BROUX, conseillers d'État, et Béatrice DRAPIER FACCO, greffier.

Le rapport a été rédigé par Roger WIMMER, premier auditeur, et Benoît LAGASSE, auditeur adjoint et présenté par Benoît LAGASSE.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise de l'avis a été vérifiée sous le contrôle de Pierre-Olivier DE BROUX.

L'avis, dont le texte suit, a été donné le 6 novembre 2025.

*

Comme la demande d'avis est introduite sur la base de l'article 84, § 1er, alinéa 1er, 2°, des lois 'sur le Conseil d'État', coordonnées le 12 janvier 1973, la section de législation limite essentiellement son examen à la compétence de l'auteur de l'acte, au fondement juridique[†] ainsi qu'à l'accomplissement des formalités prescrites, conformément à l'article 84, § 3, des lois coordonnées.

COMPÉTENCE

1. Comme la section de législation l'a rappelé dans l'avis 76.573/2/V donné le 12 août 2024 sur l'avant-projet devenu le projet de loi qui fait l'objet des amendements examinés¹, lorsque les entités fédérées sont associées à la mise en œuvre d'un texte fédéral, il y a lieu de respecter l'autonomie des différents niveaux de pouvoir et d'assurer que leur intervention est facultative.

2. Interrogé sur ce point à propos de l'amendement n° 2, le mandataire désigné par le Président de la Chambre a notamment indiqué:

[†] S'agissant des amendements au projet de loi, on entend par "fondement juridique" la conformité aux normes supérieures.

¹ Avis 76.573/2/V donné le 12 août 2024 sur un avant-projet de loi "concernant la résilience des entités critiques", *Doc. parl.*, Chambre, n° 56-1002/001, pp. 90-129.

“(…) Daarnaast heeft de CER-wet uiteraard ook betrekking op verschillende sectoren die volledig onder federale bevoegdheid vallen. (...) Toch heeft de federale wetgever, rekening houdend met de bezorgdheden van de gefedereerde entiteiten over hun betrokkenheid, ervoor gekozen om het zinsdeel ‘in voorkomend geval, na raadpleging van de betrokken gefedereerde entiteiten’ toe te voegen. Dit vormt een tegemoetkoming opdat ook dan de gefedereerde entiteiten kunnen worden geconsulteerd, bijvoorbeeld om, waar relevant, bijkomende informatie in beschouwing te kunnen nemen.

Een dergelijke consultatie kan bijvoorbeeld aangewezen zijn wanneer de bevoegdheden van de gefedereerde entiteiten mogelijk onrechtstreeks worden geraakt. Het blijft echter aan de federaal bevoegde autoriteit om te beoordelen of een dergelijke raadpleging opportuun is.”

De door de voorzitter van de Kamer aangewezen gemachtigde heeft daar eveneens het volgende aan toegevoegd:

“(…) Dit artikel voorziet aldus in de mogelijkheid tot het aanstellen van de sectorale overheid via samenwerkingsakkoord, doch legt hiertoe geen verplichting op, aangezien de mogelijkheid tot oprichten van interfederaal comité op grond van art. 92ter BWHI daarnaast blijft bestaan. De woorden ‘in voorkomend geval’ doelen aldus op het feit dat de optie bestaat, maar niet verplicht is. (...)”

3. Wat de vraag betreft of de autonomie van de gefedereerde entiteiten met het amendement nr. 4 in acht genomen wordt, heeft de door de voorzitter van de Kamer aangewezen gemachtigde het volgende geantwoord:

“Dit amendement betreft artikel 32, waarin in het eerste lid wordt voorzien dat elke sectorale overheid ervoor moet zorgen dat minstens één iemand van zijn personeel beschikt over een veiligheidsmachtiging van het niveau GEHEIM, en waarin het tweede lid voorziet dat de Koning kan beslissen tot classificatie van (een deel van) het W.P.E.

In de beide leden werd, in overleg met de betrokken gefedereerde entiteiten, toegevoegd dat, in voorkomend geval, de gefedereerde entiteiten kunnen geraadpleegd worden.

Het is belangrijk om rekening te houden met het feit dat de gefedereerde entiteiten voor de (deel)sectoren drinkwater, afvalwater, openbaar vervoer en wegvervoer volwaardig lid zijn van de sectorale overheid. Dit houdt in dat zij, in het kader van dit artikel, eveneens moeten voorzien dat minstens één personeelslid over een veiligheidsmachtiging beschikt. Daarnaast kunnen zij, uiteraard in overleg met de federale en andere gefedereerde partners, zelf bepalen welke bijkomende regels hieromtrent worden vastgelegd voor hun eigen sector.

Hetzelfde principe geldt voor de classificatie van het W.P.E.: als lid van de sectorale overheid beslissen de bevoegde gefedereerde entiteiten zelf of een classificatie opportuun is. Een bijkomende consultatie van deze entiteiten is in dit geval overbodig, aangezien zij rechtstreeks deelnemen aan de besluitvorming, wat verder gaat dan een loutere raadpleging.

“[...] Daarnaast heeft de CER-wet uiteraard ook betrekking op verschillende sectoren die volledig onder federale bevoegdheid vallen. [...] Toch heeft de federale wetgever, rekening houdend met de bezorgdheden van de gefedereerde entiteiten over hun betrokkenheid, ervoor gekozen om het zinsdeel ‘in voorkomend geval, na raadpleging van de betrokken gefedereerde entiteiten’ toe te voegen. Dit vormt een tegemoetkoming opdat ook dan de gefedereerde entiteiten kunnen worden geconsulteerd, bijvoorbeeld om, waar relevant, bijkomende informatie in beschouwing te kunnen nemen.

Een dergelijke consultatie kan bijvoorbeeld aangewezen zijn wanneer de bevoegdheden van de gefedereerde entiteiten mogelijk onrechtstreeks worden geraakt. Het blijft echter aan de federaal bevoegde autoriteit om te beoordelen of een dergelijke raadpleging opportuun is”.

Le mandataire désigné par le Président de la Chambre a également précisé:

“[...] Dit artikel voorziet aldus in de mogelijkheid tot het aanstellen van de sectorale overheid via samenwerkingsakkoord, doch legt hiertoe geen verplichting op, aangezien de mogelijkheid tot oprichten van interfederaal comité op grond van art. 92ter BWHI daarnaast blijft bestaan. De woorden ‘in voorkomend geval’ doelen aldus op het feit dat de optie bestaat, maar niet verplicht is. [...]”

3. En ce qui concerne le respect de l'autonomie des entités fédérées par l'amendement n° 4, le mandataire désigné par le Président de la Chambre a indiqué:

“Dit amendement betreft artikel 32, waarin in het eerste lid wordt voorzien dat elke sectorale overheid ervoor moet zorgen dat minstens één iemand van zijn personeel beschikt over een veiligheidsmachtiging van het niveau GEHEIM, en waarin het tweede lid voorziet dat de Koning kan beslissen tot classificatie van (een deel van) het W.P.E.

In de beide leden werd, in overleg met de betrokken gefedereerde entiteiten, toegevoegd dat, in voorkomend geval, de gefedereerde entiteiten kunnen geraadpleegd worden.

Het is belangrijk om rekening te houden met het feit dat de gefedereerde entiteiten voor de (deel)sectoren drinkwater, afvalwater, openbaar vervoer en wegvervoer volwaardig lid zijn van de sectorale overheid. Dit houdt in dat zij, in het kader van dit artikel, eveneens moeten voorzien dat minstens één personeelslid over een veiligheidsmachtiging beschikt. Daarnaast kunnen zij, uiteraard in overleg met de federale en andere gefedereerde partners, zelf bepalen welke bijkomende regels hieromtrent worden vastgelegd voor hun eigen sector.

Hetzelfde principe geldt voor de classificatie van het W.P.E.: als lid van de sectorale overheid beslissen de bevoegde gefedereerde entiteiten zelf of een classificatie opportuun is. Een bijkomende consultatie van deze entiteiten is in dit geval overbodig, aangezien zij rechtstreeks deelnemen aan de besluitvorming, wat verder gaat dan een loutere raadpleging.

Voor de overige, uitsluitend federale sectoren geldt dat de bevoegde sectorale overheid autonoom beoordeelt of een bijkomende consultatie van de gefedereerde entiteiten aangewezen is. Het gaat hier om organisatorische maatregelen die elke sectorale overheid afzonderlijk voor zichzelf moet vastleggen. Andere sectorale overheden hebben daarbij in principe geen 'need to know' met betrekking tot interne organisatorische maatregelen buiten hun eigen bevoegdheidsdomein.

In de praktijk zullen er dan ook weinig situaties zijn waarin nog een bijkomende consultatie van de gefedereerde entiteiten noodzakelijk zou zijn. De bepaling vormt voornamelijk een formele bevestiging van de bestaande situatie, aangezien de gefedereerde entiteiten reeds deel uitmaken van de sectorale overheden. Op vraag van de gefedereerde entiteiten werd deze mogelijkheid expliciet in de tekst opgenomen."

4. Wat amendement nr. 5 betreft, heeft de door de voorzitter van de Kamer aangewezen gemachtigde het volgende meegedeeld:

"(...) Aangezien de sectorale overheden voor de sectoren drinkwater, afvalwater, openbaar vervoer en wegvervoer op interfederale wijze zijn samengesteld, ligt het voor de hand dat de gefedereerde entiteiten ook mee beslissen over de aanduiding van de bevoegde inspectiedienst.

Voor de federale sectoren voorziet dit amendement in de mogelijkheid om, bij de aanstelling van de inspectiedienst, in voorkomend geval de gefedereerde entiteiten te raadplegen. Hoewel het hier om federale sectoren gaat, kan het mogelijks nuttig zijn dat de sectorale overheid gebruikmaakt van de expertise van gefedereerde entiteiten, bijvoorbeeld wanneer zij beschikken over specifieke kennis of ervaring met een aanverwante bevoegdheid.

Er bestaat echter geen verplichting tot dergelijke raadpleging, gelet op de federale bevoegdheid inzake deze materie. Elke sector is immers verschillend en uniek, waardoor de federale wetgever niet op voorhand kan bepalen in welke concrete gevallen een consultatie aangewezen zou zijn. (...) "

5. De verschillende antwoorden van de door de voorzitter van de Kamer aangewezen gemachtigde bevestigen dat het wel degelijk de bedoeling is van de stellers van de amendementen nrs. 1, 2, 4, 5, 13 en 19 om de autonomie van de gefedereerde entiteiten in acht te nemen. De vermelding van de woorden "in voorkomend geval" wijst er immers op dat de gefedereerde entiteiten facultatief betrokken zijn, zodanig dat, zelfs als zij zich eventueel onthouden, niets eraan in de weg staat dat de door de bevoegde federale overheid beoogde maatregelen aangenomen worden.

De amendementen nrs. 1, 2, 4, 5, 13 en 19 leveren bijgevolg geen bevoegdheidsprobleem op.

6. Wat amendement nr. 3 betreft, dient opgemerkt te worden dat het de bedoeling is van de stellers ervan dat tegemoetgekomen wordt aan dezelfde bezorgdheid inzake de inachtneming van de autonomie van de gefedereerde entiteiten. Dat amendement wordt immers als volgt verantwoord:

Voor de overige, uitsluitend federale sectoren geldt dat de bevoegde sectorale overheid autonoom beoordeelt of een bijkomende consultatie van de gefedereerde entiteiten aangewezen is. Het gaat hier om organisatorische maatregelen die elke sectorale overheid afzonderlijk voor zichzelf moet vastleggen. Andere sectorale overheden hebben daarbij in principe geen 'need to know' met betrekking tot interne organisatorische maatregelen buiten hun eigen bevoegdheidsdomein.

In de praktijk zullen er dan ook weinig situaties zijn waarin nog een bijkomende consultatie van de gefedereerde entiteiten noodzakelijk zou zijn. De bepaling vormt voornamelijk een formele bevestiging van de bestaande situatie, aangezien de gefedereerde entiteiten reeds deel uitmaken van de sectorale overheden. Op vraag van de gefedereerde entiteiten werd deze mogelijkheid expliciet in de tekst opgenomen."

4. En ce qui concerne l'amendement n° 5, le mandataire désigné par le Président de la Chambre a indiqué:

"[...] Aangezien de sectorale overheden voor de sectoren drinkwater, afvalwater, openbaar vervoer en wegvervoer op interfederale wijze zijn samengesteld, ligt het voor de hand dat de gefedereerde entiteiten ook mee beslissen over de aanduiding van de bevoegde inspectiedienst.

Voor de federale sectoren voorziet dit amendement in de mogelijkheid om, bij de aanstelling van de inspectiedienst, in voorkomend geval de gefedereerde entiteiten te raadplegen. Hoewel het hier om federale sectoren gaat, kan het mogelijks nuttig zijn dat de sectorale overheid gebruikmaakt van de expertise van gefedereerde entiteiten, bijvoorbeeld wanneer zij beschikken over specifieke kennis of ervaring met een aanverwante bevoegdheid.

Er bestaat echter geen verplichting tot dergelijke raadpleging, gelet op de federale bevoegdheid inzake deze materie. Elke sector is immers verschillend en uniek, waardoor de federale wetgever niet op voorhand kan bepalen in welke concrete gevallen een consultatie aangewezen zou zijn. [...] "

5. Les différentes réponses du mandataire désigné par le Président de la Chambre confirment bien l'intention des auteurs des amendements n°s 1, 2, 4, 5, 13 et 19 de respecter l'autonomie des entités fédérées. La mention des mots "le cas échéant" assure en effet le caractère facultatif de l'association des entités fédérées, en manière telle que leur éventuelle abstention n'empêche pas l'adoption des mesures envisagées par l'autorité fédérale compétente.

Les amendements n°s 1, 2, 4, 5, 13 et 19 ne soulèvent en conséquence pas de difficulté de compétence.

6. S'agissant de l'amendement n° 3, il y a lieu de noter que l'intention de ses auteurs est de s'inscrire dans le même souci du respect de l'autonomie des entités fédérées. Cet amendement est en effet justifié comme suit:

“Dit amendement zorgt ervoor dat de autoriteit, in voorkomend geval, de betrokken gefedereerde entiteiten raadpleegt voor wat betreft de aspecten in de Strategie die betrekking hebben op de uitoefening van hun bevoegdheden. Hiermee wordt tegemoetgekomen aan de bezorgdheden betreffende de betrokkenheid van de gefedereerde entiteiten bij de uitvoering van de verplichtingen uit deze wet.”

Zoals het amendement gesteld is, strekt het er evenwel toe artikel 22 van het wetsontwerp dat het voorwerp uitmaakt van het amendement, aan te vullen met een lid waarin bepaald wordt dat “de autoriteit [...] betreft de gefedereerde entiteiten” voor de aspecten die betrekking hebben op de uitoefening van hun bevoegdheden, wat de indruk kan wekken dat zulks zou kunnen uitmonden in een verplichting ten laste van die entiteiten, wat klaarblijkelijk niet overeenstemt met de bedoeling en wat overigens niet conform het beginsel is dat de autonomie van de gefedereerde entiteiten in acht genomen moet worden.

Om dubbelzinnigheid te vermijden dient de wetgever de woorden “in voorkomend geval” in te voegen tussen het woord “betreft” en de woorden “de gefedereerde entiteiten”.

ONDERZOEK VAN DE AMENDEMENTEN

Amendement nr. 4

De veiligheidsmachtiging van het niveau GEHEIM wordt beoogd in hoofdstuk II in plaats van in hoofdstuk III, van de wet van 11 december 1998 ‘betreffende de classificatie, de veiligheidsmachtigingen, de veiligheidsadviezen en de publiek gereuleerde dienst’.

De wetgever dient die foutieve verwijzing te verbeteren.

Amendement nr. 6

Gevraagd naar de reden voor het niet toepassen van de administratieve sancties op de overheidsinstanties als vermeld in artikel 3, 11°, heeft de door de voorzitter van de Kamer aangewezen gemachtigde het volgende geantwoord:

“Het regelgevend kader inzake de beveiliging en bescherming van kritieke infrastructuren richtte zich oorspronkelijk op private entiteiten die essentiële diensten leveren aan de samenleving. Met de inwerkingtreding van de CER-richtlijn wordt het toepassingsgebied uitgebreid en valt voortaan ook de sector ‘overheid’ hieronder. Het bestaande kader, dat sinds 2011 doeltreffend functioneert, kan echter niet één op één worden toegepast op overheidsinstanties die als kritieke entiteit zouden worden aangeduid. Daarom werd voor deze sector gekozen voor een *sui generis*-benadering, met een licht aangepast regelgevend kader dat rekening houdt met de specifieke aard van overheidsdiensten.

Het niet uitsluiten van de toepassing van het administratief sanctieregime op overheidsinstanties zou leiden tot onwerkbaar situaties: ofwel zou een overheidsdienst zichzelf sancties moeten opleggen, ofwel zou de ene overheidsdienst

“Cet amendement prévoit que l'autorité, le cas échéant, consulte les entités fédérées concernées en ce qui concerne les aspects de la Stratégie relevant de l'exercice de leurs compétences. Cette disposition répond aux préoccupations concernant l'implication des entités fédérées dans la mise en œuvre des obligations prévues par la présente loi”.

Tel qu'il est rédigé, l'amendement prévoit toutefois de compléter l'article 22 du projet de loi qui fait l'objet de l'amendement par un alinéa établissant que l'autorité “associe les entités fédérées” pour les aspects relevant de l'exercice de leurs compétences, ce qui pourrait laisser penser que cela peut déboucher sur une obligation à charge desdites entités, ce qui ne correspond manifestement pas à l'intention et ne serait du reste pas conforme au respect de l'autonomie des entités fédérées.

Pour éviter toute ambiguïté, le législateur veillera à ajouter les mots “le cas échéant” entre le mot “associe” et les mots “les entités fédérées”.

EXAMEN DES AMENDEMENTS

Amendement n° 4

L'habilitation de sécurité de niveau SECRET est visée au chapitre II, et non au chapitre III, de la loi du 11 décembre 1998 ‘relative à la classification, aux habilitations de sécurité, aux avis de sécurité et au service public réglementé’.

Le législateur veillera à corriger cette référence erronée.

Amendement n° 6

Appelé à justifier la non-application des sanctions administratives aux entités de l'administration publique visées à l'article 3, 11°, le mandataire désigné par le Président de la Chambre a indiqué:

“Het regelgevend kader inzake de beveiliging en bescherming van kritieke infrastructuur richtte zich oorspronkelijk op private entiteiten die essentiële diensten leveren aan de samenleving. Met de inwerkingtreding van de CER-richtlijn wordt het toepassingsgebied uitgebreid en valt voortaan ook de sector ‘overheid’ hieronder. Het bestaande kader, dat sinds 2011 doeltreffend functioneert, kan echter niet één op één worden toegepast op overheidsinstanties die als kritieke entiteit zouden worden aangeduid. Daarom werd voor deze sector gekozen voor een *sui generis*-benadering, met een licht aangepast regelgevend kader dat rekening houdt met de specifieke aard van overheidsdiensten.

Het niet uitsluiten van de toepassing van het administratief sanctieregime op overheidsinstanties zou leiden tot onwerkbaar situaties: ofwel zou een overheidsdienst zichzelf sancties moeten opleggen, ofwel zou de ene overheidsdienst

administratieve sancties moeten opleggen aan een andere, wat juridisch en praktisch moeilijk afdwingbaar is.

Strafrechtelijke sancties blijven daarentegen onverkort van toepassing op alle kritieke entiteiten. Overeenkomstig de procedure voorzien in het CER-wetsontwerp, wordt voor elke overtreding eerst onderzocht door de Procureur des Konings of strafrechtelijke vervolging aangewezen is. Enkel wanneer deze beslist af te zien van vervolging, kan door de sectorale overheid worden overgegaan tot het opleggen van administratieve sancties als tweede piste. Hiertoe bestaat echter géén verplichting.”

Op de vraag of de strafrechtelijke sancties wel van toepassing zullen zijn op de overheidsinstanties als vermeld in artikel 3, 11°, heeft de door de voorzitter van de Kamer aangewezen gemachtigde het volgende geantwoord:

“Strafrechtelijke sancties zullen inderdaad wel van toepassing zijn op overheidsinstanties (zie het antwoord op vraag 8). De CER-richtlijn verplicht de lidstaten om een sanctieregime te voorzien, maar laat daarbij open op welke wijze dit juridisch vorm moet krijgen. Aangezien het opleggen van administratieve sancties aan overheidsinstanties praktische en juridische moeilijkheden met zich meebrengt, werd geoordeeld dat strafrechtelijke sancties wel toepasselijk kunnen zijn. Deze worden namelijk op onafhankelijke wijze ingesteld door de Procureur des Konings, waardoor het risico op belangenconflicten uitgesloten wordt.”

Het verdient aanbeveling om deze toelichting over te nemen in de parlementaire voorbereiding.

Amendement nr. 7

In de Nederlandse tekst van de bepaling onder 2° moet de wetgever schrijven “artikel 13 van de wet van 1 juli 2011”.

Amendement nr. 8

In de Nederlandse tekst van de bepaling onder 2° moet de wetgever erop toezien dat de voorgestelde bepaling onder 14° als volgt aangepast wordt:

“in het derde lid worden de woorden ‘, van de wet van 7 april 2019 tot vaststelling van een kader voor de beveiliging van netwerk- en informatiesystemen van algemeen belang voor de openbare veiligheid’ opgeheven”.

Amendement nr. 9

In de bepaling onder 1° moet de wetgever erop toezien dat de Franse tekst wordt aangepast zodat de woorden uit de bepaling die bij het amendement worden opgeheven, exact worden overgenomen.

administratieve sancties moeten opleggen aan een andere, wat juridisch en praktisch moeilijk afdwingbaar is.

Strafrechtelijke sancties blijven daarentegen onverkort van toepassing op alle kritieke entiteiten. Overeenkomstig de procedure voorzien in het CER-wetsontwerp, wordt voor elke overtreding eerst onderzocht door de Procureur des Konings of strafrechtelijke vervolging aangewezen is. Enkel wanneer deze beslist af te zien van vervolging, kan door de sectorale overheid worden overgegaan tot het opleggen van administratieve sancties als tweede piste. Hiertoe bestaat echter géén verplichting”.

Interrogé sur la question de savoir si les sanctions pénales s’appliqueront bien aux entités de l’administration publique visées à l’article 3, 11°, le mandataire désigné par le Président de la Chambre a répondu:

“Strafrechtelijke sancties zullen inderdaad wel van toepassing zijn op overheidsinstanties (zie het antwoord op vraag 8). De CER-richtlijn verplicht de lidstaten om een sanctieregime te voorzien, maar laat daarbij open op welke wijze dit juridisch vorm moet krijgen. Aangezien het opleggen van administratieve sancties aan overheidsinstanties praktische en juridische moeilijkheden met zich meebrengt, werd geoordeeld dat strafrechtelijke sancties wel toepasselijk kunnen zijn. Deze worden namelijk op onafhankelijke wijze ingesteld door de Procureur des Konings, waardoor het risico op belangenconflicten uitgesloten wordt”.

Les travaux parlementaires gagneraient à reproduire ces explications.

Amendement n° 7

Au 2°, dans la version française, le législateur écrira “l’article 13 de la loi du 1er juillet 2011”.

Amendement n° 8

Au 2°, dans la version française, le législateur veillera à adapter le 14° proposé comme il suit:

“à l’alinéa 3, les mots ‘, de la loi du 7 avril 2019 établissant un cadre pour la sécurité des réseaux et des systèmes d’information d’intérêt général pour la sécurité publique’ sont abrogés”.

Amendement n° 9

Au 1°, le législateur veillera à adapter la version française pour reproduire les mots exacts présents dans la disposition et que l’amendement tend à abroger.

Amendement nr. 10

De wetgever moet nagaan of artikel 36/48 van de wet van 22 februari 1998 'tot vaststelling van het organiek statuut van de Nationale Bank van België' ook niet aangepast moet worden.

Amendement nr. 12

Het amendement strekt tot wijziging van de wet van 26 april 2024 'tot vaststelling van een kader voor de cyberbeveiliging van netwerk- en informatiesystemen van algemeen belang voor de openbare veiligheid', teneinde nader te bepalen dat sommige bepalingen ervan van toepassing zijn op elke natuurlijke of rechtspersoon die in België aanwezig is.

Dit amendement beoogt tegemoet te komen aan machting nr. 001/2025 van 18 juli 2025 van de Gegevensbeschermingsautoriteit, waarin deze laatste het volgende heeft gesteld:

“Le Projet peut concerner les métadonnées de communications électroniques entre les C2-servers et les entités essentielles ou importantes visées par la Loi NIS2, ainsi que les métadonnées de communications électroniques entre ces C2-servers et d'autres entités (considérants n°s 37-44).

Cependant s'agissant de ces autres entités, l'Autorité considère que cette interprétation de la Loi NIS2 devrait être confirmée à brève échéance par le législateur, soit par une loi interprétative, soit via une modification de la Loi NIS2, afin de garantir notamment la sécurité juridique des traitements de données mis en œuvre. Il appartient au CCB d'entreprendre des démarches en ce sens et l'Autorité prêter attention à ce point dans le cadre des demandes d'autorisation (ou de contrôle ultérieur) futures (considérant n° 45).”

In de verantwoording van het amendement kan in dat verband worden gelezen dat de stellers elke twijfel hebben willen wegnemen over het feit dat sommige bepalingen van de NIS2-wet, in dit geval de artikelen 8 en 38 ervan (evenals de bepalingen van titel 2 van dezelfde wet), bedoeld zijn om daadwerkelijk van toepassing te zijn op elke rechtspersoon of natuurlijke persoon die in België gevestigd of aanwezig is, en niet alleen op belangrijke of essentiële entiteiten, aangezien de ontvangers van deze wettelijke opdrachten uiteraard ruimer zijn.

Op een vraag over dat amendement heeft de door de voorzitter van de Kamer aangewezen gemachtigde het volgende geantwoord:

“L'amendement en question vise à confirmer l'interprétation du champ d'application de certaines dispositions de la loi NIS2, lesquelles ont déjà fait l'objet d'un avis de l'Autorité de protection. L'amendement ne crée pas ou ne modifie pas les traitements de données à caractère personnel prévus dans le cadre de la loi NIS2.

De plus, le présent amendement résulte justement d'une autorisation de l'Autorité de protection des données (n° 001/2025 du 18 juillet 2025), au travers duquel elle indique qu'il est

Amendement n° 10

Le législateur vérifiera s'il ne convient pas d'également modifier l'article 36/48 de la loi du 22 février 1998 'fixant le statut organique de la Banque Nationale de Belgique'.

Amendement n° 12

L'amendement tend à modifier la loi du 26 avril 2024 'établissant un cadre pour la cybersécurité des réseaux et des systèmes d'information d'intérêt général pour la sécurité publique' afin de préciser que certaines de ses dispositions sont applicables à toute personne physique ou morale présente en Belgique.

Cet amendement entend répondre à la décision d'autorisation n° 001/2025 du 18 juillet 2025 de l'Autorité de protection des données dans laquelle cette dernière a indiqué:

“Le Projet peut concerner les métadonnées de communications électroniques entre les C2-servers et les entités essentielles ou importantes visées par la Loi NIS2, ainsi que les métadonnées de communications électroniques entre ces C2-servers et d'autres entités (considérants n°s 37-44).

Cependant s'agissant de ces autres entités, l'Autorité considère que cette interprétation de la Loi NIS2 devrait être confirmée à brève échéance par le législateur, soit par une loi interprétative, soit via une modification de la Loi NIS2, afin de garantir notamment la sécurité juridique des traitements de données mis en œuvre. Il appartient au CCB d'entreprendre des démarches en ce sens et l'Autorité prêter attention à ce point dans le cadre des demandes d'autorisation (ou de contrôle ultérieur) futures (considérant n° 45).”

On peut lire dans la justification donnée à l'amendement que, dans ce sens, ses auteurs ont entendu lever tout doute quant au fait que certaines dispositions de la loi NIS2, en l'occurrence ses articles 8 et 38 (ainsi que les dispositions du titre 2 de la même loi) ont vocation à effectivement s'appliquer à toute personne morale ou physique établie ou présente en Belgique et non seulement aux entités importantes ou essentielles dès lors que les destinataires de ces missions légales sont naturellement plus larges.

Interrogé à propos de cet amendement, le mandataire désigné par le Président de la Chambre a répondu:

“L'amendement en question vise à confirmer l'interprétation du champ d'application de certaines dispositions de la loi NIS2, lesquelles ont déjà fait l'objet d'un avis de l'Autorité de protection. L'amendement ne crée pas ou ne modifie pas les traitements de données à caractère personnel prévus dans le cadre de la loi NIS2.

De plus, le présent amendement résulte justement d'une autorisation de l'Autorité de protection des données (n° 001/2025 du 18 juillet 2025), au travers duquel elle indique qu'il est

nécessaire de confirmer, à brève échéance par le législateur, soit par une loi interprétative, soit via une modification de la loi, la portée des dispositions en question.”

Gelet op het feit dat in dit geval een betere rechtszekerheid nagestreefd wordt door aan de wet de strekking te geven die zij vanaf het begin geacht werd te hebben gekregen, verdient de weg van de goedkeuring van een interpretatieve bepaling de voorkeur. Een interpretatieve wet is immers een wet die een wetsbepaling die betekenis geeft die zij, volgens de wetgever, reeds bij de aanneming ervan zou moeten hebben gekregen.²

Amendement nr. 14

In de Franse tekst moet de wetgever erop toezien dat hij schrijft “À partir du 8 avril 2026” (en niet “À partir de 8 avril 2026”).

Dezelfde opmerking geldt voor de amendementen nrs. 15, 16 en 17.

Amendement nr. 15

Zoals de door de voorzitter van de Kamer aangewezen gemachtigde heeft beaamd, moet de ontworpen paragraaf 3 van artikel 41 weggelaten worden. De bedoeling van deze paragraaf was immers om gevolg te geven aan de uitzonderingen waarin voorzien wordt in artikel 100 van het huidige Strafwetboek wat betreft de bepalingen aangaande de verzachtende omstandigheden en de deelname van meerdere personen aan dezelfde misdaad of hetzelfde wanbedrijf. Artikel 77 van het (nieuwe) Strafwetboek bepaalt evenwel dat, bij gebreke van andersluidende bepalingen, de bepalingen van boek I van het Strafwetboek worden toegepast op de misdrijven die bij bijzondere wetten en verordeningen strafbaar zijn gesteld, en dit zonder dat er in enige uitzondering wordt voorzien.

Amendement nr. 16

Aangezien een bepaling tot wijziging van een oorspronkelijke tekst, zodra deze in werking treedt, ogenblikkelijk uitgewerkt is,³ mag het voorliggende amendement artikel 61 van “deze wet” niet wijzigen, maar wel rechtstreeks artikel 420 van het (nieuwe) Strafwetboek.

De wetgever moet erop toezien dat aan deze opmerking gevolg gegeven wordt.

Dezelfde opmerking geldt voor amendement nr. 17.

De griffier,

De voorzitter,

Béatrice DRAPIER FACCO

Patrick RONVAUX

² Zie in die zin GwH 19 december 2002, nr. 189/2002, B.12.1.

³ *Beginnelen van de wetgevingstechniek - Handleiding voor het opstellen van wetgevende en reglementaire teksten*, www.raadvst-consetat.be, tab “Wetgevingstechniek”, aanbeveling 128.

nécessaire de confirmer, à brève échéance par le législateur, soit par une loi interprétative, soit via une modification de la loi, la portée des dispositions en question”.

Compte tenu de ce qu’en l’espèce, il s’agit d’assurer une meilleure sécurité juridique en donnant à la loi la portée qu’elle est censée avoir reçue dès l’origine, la voie de l’adoption d’une disposition interprétative sera privilégiée. Une loi interprétative est, en effet, celle qui donne à une disposition législative le sens que, selon le législateur, elle aurait dû avoir dès son adoption².

Amendement n° 14

Dans la version française, le législateur veillera à écrire “À partir du 8 avril 2026” [et non “À partir de 8 avril 2026”].

La même observation vaut pour les amendements n°s 15, 16 et 17.

Amendement n° 15

De l’accord du mandataire désigné par le Président de la Chambre, le paragraphe 3 en projet de l’article 41 sera omis. Ce paragraphe entendait en effet manifestement faire écho aux exceptions prévues à l’article 100 de l’actuel Code pénal pour les dispositions relatives aux circonstances atténuantes et à la participation de plusieurs personnes au même crime ou délit. Or, l’article 77 du (nouveau) Code pénal prévoit que, sauf disposition contraire, les dispositions du livre Ier du Code pénal s’appliquent aux infractions prévues dans les lois et règlements particuliers, et ce, sans prévoir d’exception.

Amendement n° 16

Étant donné que, dès qu’une disposition modificative d’un acte originel entre en vigueur, elle épuise instantanément tous ses effets³, l’amendement examiné ne doit pas modifier l’article 61 de la “présente loi” mais directement l’article 420 du (nouveau) Code pénal.

Le législateur veillera à donner suite à la présente observation.

La même observation vaut pour l’amendement n° 17.

Le greffier,

Le président,

Béatrice DRAPIER FACCO

Patrick RONVAUX

² Voir en ce sens, C.C., 19 décembre 2002, n° 189/2002, B.12.1.

³ *Principes de technique législative - Guide de rédaction des textes législatifs et réglementaires*, www.raadvst-consetat.be, onglet “Technique législative”, recommandation 128.